

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2023

(2nd Year, 3rd Semester)

SANSKRIT**COURSE – XIII / C****[Principles of Upaniṣads]**

Time : Two hours

Full Marks : 30

*The figures in the margin indicate full marks.***विभाग: -क**

1. शांकरभाष्यमाश्रित्य देवभाषया व्याख्या कार्या । [देवनागरीलिपिमाश्रित्य लिख्यताम्] 5
  - a) प्रणवो धनुः शरो ह्यात्मा ब्रह्म तल्लक्ष्यमुच्यते ।
अप्रमत्तेन वेद्भ्यं शरवत्तन्मयो भवेत् ॥
अथवा
  - b) प्लवा ह्येते अदृढा यज्ञरूपा अष्टदशोक्तमवरं येषु कर्म ।
एतच्छ्रेयो येऽभिनन्दन्ति मूढा जरामृत्युं ते पुनरेवापि यन्ति ॥
2. अधःप्रदत्तेषु प्रश्नेषु यथेच्छं द्वयोः समाधानं देयम् । 5×2=10
  - a) ब्रह्मविद्याश्रवणे कस्याधिकार इति मुण्डकोपनिषदमनुसृत्य विव्रियताम् ।
  - b) मुण्डकोपनिषदनुसारमक्षरस्य भूतयोनित्वम् विचार्यताम् ।
  - c) मुण्डकोपनिषदमनुसृत्याक्षरविज्ञानस्य फलं व्याख्यायताम् ।

विभाग: -ख

3. शांकरभाष्यमाश्रित्य देवभाषया व्याख्या कार्या । [देवनागरीलिपिमाश्रित्य लिख्यताम्] 5

[Turn over

- a) प्रजापतिश्चरसि गर्भे त्वमेव प्रतिजायसे ।
तुभ्यं प्राणस्त्विमा वलिं हरन्ति यः प्राणैः प्रतितिष्ठसि ॥
अथवा
  - b) व्रात्यस्त्वं प्राणैक ऋषिरत्ता विश्वस्य सत्पतिः ।
वयमाद्यस्य दातारः पिता त्वं मातरिश्च नः ॥
4. अधःप्रदत्तेषु प्रश्नेषु यथेच्छं द्वयोः समाधानं कार्यम् । 5×2=10
- a) प्रश्नोपनिषदः प्रथमप्रश्नमवलम्ब्य रयिप्राणयोः रूपवैविध्यं विव्रियताम् ।
  - b) वरिष्ठप्राणस्य श्रेष्ठत्वं केन प्रकारेण प्रतिष्ठितमिति प्रश्नोपनिषदनुसारं व्याख्यायताम् ।
  - c) प्राणापानयोः बाह्यम् अध्यात्मं च स्वरूपं वर्णनीयम् ।